

Filmografia

Pel·lícules en el guió de les quals Wilder ha col·laborat, ha escrit ell mateix o s'han escrit basant-se en una idea seva.

Der Teufelsreporter, 1929, pel·lícula muda, blanc i negre.

Director: Ernst Laemmle; guió: Billie Wilder.

Menschen am sonntag (Gente en domingo), 1930, pel·lícula muda, blanc i negre.

Director: Robert Siodmak, Edgar E. Ulmer; guió: Billie Wilder; basada en un reportatge de Kurt Siodmak.

Der Mann, der Seinen Mörder Sucht, 1931, blanc i negre.

Director: Robert Siodmak; guió: Ludwig Hirschfeld, Kurt Siodmak, Billie Wilder; adaptació lliure de l'obra de teatre *Jim, der Mann mit der Narbe* d'Ernst Neubach.

Ihre Hobeit Befiehlt, 1931, blanc i negre.

Director: Hanns Schwarz; guió: Robert Liebmann, Paul Frank, Billie Wilder.

Seitensprünge, 1931, blanc i negre.

Director: Stefan Székely; guió: Ludwig Biro, Bobby E. Lüthge, Karl Noti, basat en una idea de Billie Wilder.

Der falsche ehemann, 1931, blanc i negre.

Director: Johannes Guter; guió: Paul Frank, Billie Wilder.

Emil und die Detektive (Emil y los detectives), 1931, blanc i negre.

Director: Gerhard Lamprecht; guió: Billie Wilder, basat en la novel·la del mateix títol d'Erich Kästner.

Es war Einmal ein Walzer, 1932, blanc i negre.

Director: Viktor Janson; guió: Billie Wilder.

Ein Blonder Traum, 1932, blanc i negre.

Director: Paul Martin; guió: Walter Reisch, Billie Wilder.

Scampolo, ein Kind der Strasse, 1931, blanc i negre.

Director: Hans Steinhokk; guió: Billie Wilder, Max Kolpe, basat en l'obra de teatre *Scampolo* de Carlo Niccodemi.

Das Blaue vom Himmel, 1932, blanc i negre.

Director: Biltor Janson; guió: Billie Wilder, Max Kolpe.

Madame Wünscht keine Kinder, 1933, blanc i negre.

Director: Hans Steinhoff; guió: Billie Wilder, Max Kolpe, basat en la novel·la *Madame ne veut pas d'enfants* de Clément Vautel.

Was Frauen Träumen, 1933, blanc i negre.

Director: Géza von Bolváry; guió: Franz Schulz, Billie Wilder.

Adorable, 1933, blanc i negre.

Director: William Dieterle; guió: George Marion jr., Jane Storn, basat en un relat de Paul Frank, Billie Wilder.

Mauvaise graine (Curvas peligrosas), 1934, blanc i negre.

Director: Billie Wilder, Alexandre Esway; guió: Billie Wilder, Hanns G. Lustig, Max Holpe; basat en una idea de Billie Wilder.

One exciting adventure, 1934, blanc i negre.

Director: Ernst L. Frank; guió: William Hurlbut, William B. Jutte; basat en un relat de Frank Schulz, Billie Wilder.

Music in the air, 1934, blanc i negre.

Director: Joe May; guió: Robert Liebmann, Howard I. Young, Billie Wilder; basat en el musical del mateix títol de Jerome Kern, Oscar Hammerstein II.

Lottery lover, 1935, blanc i negre.

Director: William Thielsch; guió: Franz Schulz, Billie Wilder; basat en un relat de Siegfried M. Herzog, Maurice Hanline.

Under pressure, 1935, blanc i negre.

Director: Raoul Walsh; guió: Borden Chase, Noel Pierce, Lester Cole, Billie Wilder; basat en la novel·la no publicada *Sand Hog* de Borden Chase, Edward J. Doherty.

Emil and the detectives (Emilio y los detectives), 1935, blanc i negre.

Director: Milton Rosmer; guió: Cyrus Brooks, Margaret Carter, Frank Laundner; basat en la novel·la *Emil und die Detektive* d'Erich Kästner i el guió de Billie Wilder.

Champagne waltz, 1937, blanc i negre.

Director: A. Edward Sutherland; guió: Don Hartman, Frank Butler; basat en un relat de Billy Wilder.

Bluebeard's eighth wife (La octava mujer de Barbazul), 1938, blanc i negre.

Director: Ernst Lubitsch; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en l'obra de teatre *La huitième femme de Barbe-Bleu* d'Alfred Savoir en la versió anglesa de Charlton Andrews.

Midnight (Medianoche), 1939, blanc i negre.

Director: Mitchell Leisen; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en un relat d'Edwin Justus Mayer, Franz Schulz.

What a life, 1939, blanc i negre.

Director: Jay Theodore Reed; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en l'obra de teatre del mateix títol de Clifford Goldsmith.

Ninotchka, 1939, blanc i negre.

Director: Ernst Lubitsch; guió: Charles Brackett, Billy Wilder, Walter Reisch; basat en un relat de Melchior Lengyel.

Rhythm on the river, 1940, blanc i negre.

Director: Victor Schertzinger; guió: Dwight Tylor; basat en un relat de Billy Wilder, Jacques Théry.

Arise my love, 1940, blanc i negre.

Director: Mitchell Leisen; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en una història de Benjamin Glazer.

Hold Back the dawn (Si no amaneciera), 1941, blanc i negre.

Director: Mitchell Leisen; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en la novel·la del mateix títol de Ketti Frings.

Ball of fire (Bola de fuego), 1941, blanc i negre.

Director: Howard Hawks; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en la història *From A to Z* de Billy Wilder, Thomas Monroe.

Tales of Manhattan, 1942, blanc i negre.

Director: Julien Duvivier; idea: Billy Wilder / Walter Reisch; guió/story: Ben Hecht, Ferenc Molnár, Donald Odgen Stewart, Samuel Hoffenstein, Alan Campbell, Ladislav Fodor, Laslo Vадnay, Laslo Gorog, Lamar Trotti, Henry Blankfort.

Die Todesmühlen, 1945, blanc i negre.

Director/guió: Hanus Burger.

The Bishop's wife, 1947, blanc i negre.

Director: Henry Koster; guió: Robert E. Sherwood, Leonardo Bercovici, Charles Brackett, Billy Wilder; basat en la novel·la del mateix títol de Robert Nathan.

A song is born (Nace una canción), 1948, color.

Director: Howard Hawks; guió: Harry Tugend; basat en la història *From A to Z* de Billy Wilder, Thomas Monroe.

Pel·lícules de Billy Wilder (guió i direcció)

The major and the minor (El mayor y la menor), 1942, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Charles Brackett, Billy Wilder, inspirat en l'obra de teatre *Connie goes home* d'Edward Childs Carpenter i en el relat en què aquesta es basa *Sunny goes home* de Fannie Kilbourne; càmera: Leo Tover; muntador: Doane Harrison; so: Harold Lewis, Don Johnson; música: Robert Emmett Dolan; decorats: Hans Dreier, Roland Anderson; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Filmografia

Miller), Lela Rogers (Mrs Applegate).

Paramount. 100 min.

Five graves to Cairo (Cinco tumbas al Cairo), 1943, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en l'obra de teatre *Hotel Imperial* de Lajos Bíró; càmera: John F. Seitz; muntador: Doane Harrison; so: Ferold Redd, Philip Wisdom; música: Miklós Rózsa; decorats: Hans Dreier, Ernst Fetgé; vestuari: Bertram Granger; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: Franchot Tone (caporal John J. Bramble), Anne Baxter ("Mouche"), Erich von Stroheim (mariscal de camp Erwin Rommel), Akim Tamiroff (Farid), Fortunio Bonanova (General Sebastiano), Peter Van Eyck (alférez Schwegler), Konstantin Shayne (major von Buelow), Fred Nurney (major Lamprecht), Miles Mander (coronel Firzhume).

Paramount. 96 min.

Double Indemnity (Perdició), 1944, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, Raymond Chandler; basat en la novel·la del mateix títol de James M. Cain; càmera: John F. Seitz; projeccions retrospectives: Farcot Edouart; supervisió del muntatge: Doane Harrison; so: Stanley Cooley, Walter Oberst; música: Miklós Rózsa; decorats: Hans Dreier, Hal Pereira; vestuari: Bertram Granger; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: Fred MacMurray (Walter Neff), Barbara Stanwyck (Phyllis Dietrichson), Edward G. Robinson (Barton Keyes), Porter Hall (Mr. Jackson), Jean Heather (Lola Dietrichson), Tom Powers (Mr Dietrichson), Byron Barr (Nino Zacheite), Richard Gaines (Edward S. Norton), Fortunio Bonanova (Sam Gorlopis), John Philiber (Joe Pete), Bess Flowers (secretaria de Norton), Miriam Franklin (secretària de Keyes).

Paramount. 107 min.

The lost weekend (Días sin huella), 1945, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; basat en la novel·la del mateix títol de Charles R. Jackson; càmera: John F. Seitz; projeccions retrospectives: Farcot Edouart; supervisió del muntatge: Doane Harrison; so: Stanley Cooley, Joel Moss; música: Miklós Rózsa; decorats: Hans Dreier, Earl Hedrick; vestuari: Bertram Granger; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: Ray Milland (Don Birnan), Jane Wyman (Helen St. James), Phillip Terry (Wick Birnan), Howard Da Silva (Nat), Doris Dowling (Gloria), Frank Faylen ("Bim" Nolan), Mary Young (Mrs Deveridge), Anita Bolster (Mrs. Foley), Lilian Fontaine (Mrs St. James), Frank Orth (home del guardarroba), Audrey Young (dona del guardarroba).

Paramount. 101 min.

The emperor waltz (El vals del emperador), 1948, color.

Director: Billy Wilder; guió: Charles Brackett, Billy Wilder; càmera: George Barnes; projeccions retrospectives: Farcot Edouart; supervisió del muntatge: Doane Harrison; so: Stanley Cooley, John Cope; música: Victor Young, Troy Sanders; arranjaments musicals: Joseph J. Lilley; coreografia: Billy Daniels; decorats: Hans Dreier, Franz Bachelin; vestuari: Sam Comer, Paul Huldschinsky; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: Bing Crosby (Virgil H. Smith), Joan Fontaine (comtessa Johanna von Stolzenberg-Stolzenberg), Roland Culver (baró Holenia), Lucile Watson (princesa Bitotska), Richard Haydn (emperador Francisco José), Harold Vermilyea (ajudant de cambra de l'emperador), Sig Rumann (Dr.

Intèrprets: Ginger Rogers (Susan Applegate), Ray Milland (Major Philip Kirby), Rita Johnsos (Pamela Hill), Robert Benchely (Mr. Osborne), Diana Lynn (Lucy Hill), Edward Fielding (Colonel Hill), Frankie Thomas (Kadett Osborne), Raymond Roe (Kadett Wigton), Charles Smith (Kadett Corner), Larry Nunn (Kadett Wigton), Charles Smith (Kadett Corner), Larry Nunn (Kadett Babcock), Billy Dawson (Kadett

Zwieback), Julia Dean (arxiduquesa Stephanie), Bert Prival (xofer), Alma Macrorie (hostalera).

Paramount. 106 min.

A foreign affair (Berlin Occidente), 1948, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Charles Brackett, Billy Wilder, Richard L. Breen; basat en un relat de David Shaw; càmera: Charles B. Lang jr.; projeccions retrospectives: Farcot Edouart, Dewey Wrigley; supervisió del muntatge: Doane Harrison; so: Hugo Grenzbach, Walter Oberst; música i direcció musical: Frederick Hollander; decorats: Hans Dreier, Walter Tyler; vestuari: Sam Comer, Ross Dowd; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: Jean Arthur (Phoebe Frost), Marlene Dietrich (Erika von Schluetow), John Lund (capità John Pringle), Millard Mitchel (Cor. Rufus J. Plummer), Peter von Zerneck (Hans Otto Birgel), Stanley Prager (Mike), Bill Murphy (Joe), Raymond Bond (Pennecot).

Paramount. 116 min.

Sunset boulevard (El crepusculo de los dioses), 1950, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Charles Brackett, Billy Wilder, D. M. Marshmann jr.; càmera: John F. Seitz; projeccions retrospectives: Farcot Edouart; supervisió del muntatge: Doane Harrison; muntatge: Arthur P. Schmidt; so: Harry Lindgren, John Cope; música: Franz Waxman; decorats: Hans Dreier, John Meehan; vestuari: Sam Comer, Ray Moyer; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: William Holden (Joe Gillis), Gloria Swanson (Norma Desmond), Erich von Stroheim (Max von Mayerling), Nancy Olson (Betty Shafer), Fred Clark (Sheldrake), Lloyd Gough (Morino), Jack Webb (Artie Green), Franklyn Farnum (enterrador), Larry Blake, Charles Dayton (representant de la societat financera), Buster Keaton, Anna Q. Nilsson, H. B. Warner ("Gabinet de figures de cera"), Cecil B. de Mille, Hedda Hopper, Ray Evans, Jay Livingston (in person).

Paramount. 110 min.

Ace in the hole (El gran carnaval), 1951, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, Lesser Samuels, Walter Newman; càmera: Charles B. Lang jr.; projeccions retrospectives: Farcot Edouart, Dewey Wrigley; supervisió del muntatge: Doane Harrison; muntatge: Arthur P. Schmidt; so: Harold Lewis, Gene Garvin; música: Hugo Friedhofer; decorats: Hal Pereira, Earl Hedrick; vestuari: Sam Comer, Ray Moyer; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: Kirk Douglas (Charles Tatum), Jan Sterling (Lorraine Minosa), Bob Arthur (Herbie Cook), Porter Hall (Jacob Q. Boot), Frank Cady (Mr Federber), Richard Benedict (Leo Minosa), Ray Teal (Sheriff Gus Kretzer), Lewis Martin (McCardle), John Berkes (papa Minosa), Frances Dominguez (mama Minosa), Gene Evans (ajudant del xèrif), Frank Jaquet (Smollett), Harry Harvey (Dr. Hilton).

Paramount. 111 min.

Stalag 17 (Traïdor en el inferno), 1953, blanc i negre

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, Edwin Blum; basat en l'obra de teatre del mateix títol de Donald Bevan, Edmund Trzcinski; càmera: Ernest Laszlo; assessor de muntatge: Doane Harrison; muntatge: George Tomasini; so: Harold Lewis, Gene Garvin; muntatge musical: Franz Waxman; decorats: Hal Pereira, Franz Bachelin; vestuari: Sam Comer, Ray Moyer; ajudant de direcció: C.C. Coleman jr.

Intèrprets: William Holden (J.J. Sefton), Don Taylor (alferes Jame Dunbar), Otto Preminger (coronel Von Scherbach), Robert Strauss ("Animal"), Harvey Lembeck (Harry), Richard Erdman ("Hoffy"), Peter Graves (Price), Neville Brand ("Duke"), Sig Rumann (Johann Sebastian Schulz), Michael Moore (Manfredi), Peter Baldwin (Johnson), Robinson Stone (Joey), Robert Shawley ("Blondie"), William Pierson (Marko), Gil Stratton jr. ("Cookie"), Jay Lawrence (Bagradian), Erwin Kalser (representant de la Convenció de Ginebra), Edmund Trzcinski ("Triz"), Jerry Singer (presoner amb una cama).

Filmografia

Paramount. 120 min.

Sabrina, 1954, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, Samuel Taylor, Ernst Lehman; basat en l'obra de teatre *Sabrina Fair* de Samuel Taylor; càmera: Charles B. Lang jr.; projeccions retrospectives: Farciot Edouart; assessor de muntatge: Doane Harrison; muntatge: Arthur P. Schmidt; so: Harold Lewis, John Cope; música i adaptacions de les cançons: Frederick Hollander; decorats: Hal Pereira, Walter Tyler; vestuari: Sam Comer, Ray Moyer; ajudant de direcció: C. C. Coleman jr.

Intèrprets: Humphrey Bogart (Linus Larrabee), Audrey Hepburn (Sabrina Fairchild), William Holden (David Larrabee), John Williams (Thomas Fairchild), Walter Hampden (Oliver Larrabee), Martha Hyer (Elisabeth Tyson), Joan Vohs (Gretchen van Horn).

Paramount. 113 min.

The seven year itch (La tentació vive arriba), 1955, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, George Axelrod; basat en una obra de teatre del mateix títol de George Axelrod; càmera: Milton Krasner; muntatge: Hugh S. Fowler; so: E. Clayton Ward, Harry M. Leonard; música: Alfred Newman (utilitzant el concert per a piano núm. 2 de Sergei Rachmaninoff); coreografia de l'escena de la boca de ventilació del metro: Jack Cole; decorats: Lyle Wheeler, Georg W. Davis; vestuari: Walter M. Scott, Stuart A. Reiss; ajudant de direcció: Joseph E. Rikkards.

Intèrprets: Marilyn Monroe (l'al·lota), Tom Ewell (Richard Sherman), Evelyn Keyes (Helen Sherman), Sonny Tufts (Tom

McKenzie), Robert Strauss (Kruhulik), Oscar Homolka (Dr. Brubaker), Marguerite Chapman (Miss Morris), Victor Moore (Klempner), Donald MacBride (Mr. Brady), Carolyn Jones (Miss Finch), Doro Merande (cambra), Butch Bernard (Ricky), Dorothy Ford (dona índia), Mary Young (dona a l'estació), Ralph Sanford (revisor).

Twentieth Century Fox. 105 min.

The spirit of St. Louis (El héroe solitario) (Lindbergh: mi vuelo transoceánico), 1957, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, Vendell Mayes; basat en la novel·la del mateix títol de Charles A. Lindbergh; adaptació: Charles Lederer; càmera: Robert Burks, J. Peverell Marley; direcció de la càmera (França): Marc Fossard; muntador: Arthur P. Schmidt; so: M. A. Merrick; música i direcció musical: Franz Waxman; decorats: Art Loel; vestuari: William A. Kuehl; ajudant de direcció: Charles C. Coleman jr., Don Page.

Intèrprets: James Stewart (Charles A. Lindbergh), Murray Hamilton (Bud Gurney), Patricia Smith (al·lota amb un mirall de mà), Barlett Robinson (B. F. Mahoney), Marc Connelly (pare Hussman), Arthur Space (Donald Hall), Charles Watts (O. W. Schukz), Robert Cornthwaite (Knight), Sheila Bond (ballarina), Harlen Warde (Boedecker), Dabbs Greer (Goldsborough), Paul Birch (Blythe), David Orrick (Harold Bixby), Robert Burton (major Lambert).

Warner Bros Pictures. 135 min.

Love in the afternoon (Ariane), 1957, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en la novel·la *Ariane* de Claude Anet; càmera: William Mellor; muntador: Léonide Azar; so: Jo de Bretagne; decorats: Alexandre Trauner; direcció de segon equip: Noel Howard; ajudant de direcció: Paul Feyder.

Intèrprets: Gary Cooper (Frank Flannagan), Audrey Hepburn (Ariane Chavasse), Maurice Chevalier (Claude Chavasse), John Mc Giver (Monsieur X), Van Doude (Michel), Lise Bourdin (Madame X), Olga Valéry (senyora amb ca), Gyula Kokas, George Cocos, Victor Gazzoli (els quatre zingars), Audrey Wilder (la morena), Leila Croft, Valerie Croft (bessones sueques).

United Artists. 130 min.

Witness for the prosecution (Testigo de cargo), 1958, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, Harry Kurnitz; basat en l'obra de teatre del mateix títol d'Agatha Christie; adaptació: Larry Marcus; càmera: Russell Harlan; muntador: Daniel Mandell; so: Fred Lau; música: Matty Malneck; decorats: Alexandre Trauner; vestuari: Howard Bristol;

ajudant de direcció: Emmett Emerson.

Intèrprets: Charles Laughton (sir Wilfred Roberts), Tyrone Power (Leonard Vole), Marlene Dietrich (Christine Vole), Elsa Lanchester (Miss Plimsoll), Una O'Connor (Janet McKenzie), John Williams (Brogan Moore), Henry Daniell (Mayhew), Torin Thatcher (Mr Meyers), Philip Sonidoge (inspector Hearne), Ian Wolfe (carter), Francis Compton (jutge).

Some like it hot (Con faldas y a lo loco), 1959, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; inspirat en un relat de Robert Thoenen, Michael Logan; càmera: Charles B. Lang jr.; muntador: Arthur P. Schmidt; muntatge musical: Eve Newman; so: Fred Lau; música: Adolph Deutsch; decorats: Ted Haworth; vestuari: Edward G. Boyle; ajudant de direcció: Sam Nelson, Hal Polaire.

Intèrprets: Marilyn Monroe ("Sugar Kane"), Tony Curtis (Joe), Jack Lemmon (Jerry), George Raft (Spats Colombo), Pat O'Brien (Mulligan), Joe E. Brown (Osgood Fielding III), Behemiah Persoff (Little Bonaparte), Joan Shawlee (Sweet Sue), Billy Gray (Sig Poliakoff), George E. Stone (Toothpick Charlie), Dave Barry (Beinstock), Mike Mazurki, Harry Wilson (Colombos Leibwache), Beverly Wills (Dolores), Barbara Drew (Nellie), Edward G. Robinson jr. (Johnny Paradise), Tom Kennedy (aquell qui engegava a la gent), John Indrisano (cambrer).

United Artists. 121 min.

The apartment (El apartament), 1960, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; càmera: Joseph La Shelle; muntador: Daniel Mandell; muntatge musical: Sid Sidney; muntador de so: Del Harris; so: Fed Lau; música: Adolph Deutsch; decorats: Alexander Trauner; vestuari: Edward G. Boyle; ajudant de direcció: Hal Polaire.

Intèrprets: Jack Lemmon (C. C. Bud Baxter) Shirley MacLaine (Frank Kubelik), Fred MacMurray (Jeff D. Sheldrake), Ray Walston (Joe Dobisch), Jack Kruschen (Dr. Dreyfuss), David Lewis (Mr. Kirkeby), Hope Holiday (Margie MacDougall), Joan Shawlee (Sylvia), Naomi Stevens (Mildred Dreyfuss), Johnny Seven (Karl Matuschka), Joyce Jameson (rossa), Wilard Waterman (Mr Vanderhof), David White (Mel Eichelberger), Edie Adams (Miss Olsen), Frances Weintraub Lax (Mrs Lieberman), Benny Burt (propietari del bar), Hal Smith (Nikplaus), Dorothy Abbot (empleada).

One, Two, Three (Uno, Dos, Tres), 1961, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en l'obra de teatre *Egy, kettő, három* de Ferenc Molnár; càmera: Daniel L. Fapp; muntador: Daniel Mandell; muntatge musical: Richard Carruth; muntador de so: Dek Harris; so: Basil Fenton-Smith; adaptació i direcció musical: André Previn; disseny de producció: Alexander Trauner; decorats/vestuari: Robert Stratil, Curt Stallmach, Heinrich Weidemann, Arno Richter, Wilhelm Vierhaus; director segon equip: André Smagghie; ajudant de direcció: Tom Pevsner.

Intèrprets: James Cagney (C. R. MacNamara), Horst Buchholz (Otto Ludwig Piff), Pamela Tiffin (Scarlett Hazeltine), Arlene Francis (Phyllis MacNamara), Lilo (Liselotte), Pulver (Ingeborg), Howard St. John (Wendell P. Hazeltine), Hanns Lothar (Schlemmer), Leon Askin (Peripetchikoff), Ralf Wolter (Borodenko), Karl Lieffen (Fritz), Hubert von Meyerinck (comte Von Droste-Schattenburg), Lois Bolton (Mrs Hazeltine), Peter Capell (Mishkin), Til Kiwe (periodista), Henning Schlüter (Dr. Bauer), Karl Ludwig Lindt (Zeidkitz).

Irma la douce (Irma la dulce), 1963, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en l'obra de teatre del mateix títol d'Alexandre Breffort; càmera: Joseph LaShelle; muntador: Daniel Mandell; muntatge musical: Richard Carruth; muntatge de so: Gilbert D. Marchant; so: Robert Martin; Música: André Previn; basada en la música de l'obra teatral de Marguerite Monnot; decorats: Alexander Trauner; vestuari: Edward G. Boyle, Maurice Barnathan; repartiment: Stalmaster-Lister Co.; ajudant de direcció: Hal Polaire.

Intèrprets: Jack Lemmon (Nestor Patou), Shirley MacLaine ("Irma

Filmografia

la douce"), Lou Jacobi ("Moustache"), Bruce Yarnell (Hyppolyte), Herschel Bernardi (inspector Kefèvre), Hope Holiday ("Lolita"), Joan Shawlee ("Amazonen-Annie"), Grace Lee Whitney ("Kiki, la Cosaca"), Paul Dubov (André), Howard McNear (conserge de l'hotel Casanova), Cliff Osmond (agent de policia), Diki Lerner ("JoJo"), Herb Jones ("Casablanca-Charlie"), Ruth Earl, Jane Earl ("Zebra-Zwillinge"), Tura Satana ("Suzette Wong"), Lou Krugmann (primer client), John Alvin (segon client), James Brown (client de Texas), Bill Bixby (mariner amb tatuatge).

United Artists. 149 min.

Kiss me, stupid (Bésame, tonto), 1964, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en l'obra de teatre *L'ora della fantasia* d'Anna Bonacci; càmera: Joseph LaSelle; muntador: Daniel Mandell; ajudant de muntatge: Dan Mandell jr.; muntatge musical: Richard Carruth; muntador de so: Wayne Fury; so: Robert Martin, Bert Hallberg; mesclador de so: Clen Portman; música: André Previn; disseny de producció: Alexander Trauner; decorats: Robert Luthardt; vestuari: Edward G. Boyle; ajudant de direcció: C. C. Coleman jr., Jack Roe, Tim Zinnemann.

Intèrprets: Dean Martin ("Dino"), Kim Novak ("Polly the Pistol"), Ray Walston (Orville J. Spooner), Felicia Farr (Zelda Spooner), Cliff Osmond (Barney Millsap), Barbara Pepper ("Big Bertha"), James Ward (Milchmann), Doro Merande (Mrs Pettibone), Howard McNear (Mr Pettibone).

Lopert Pictures. 124 min.

The fortune cookie (En bandeja de plata), 1966, blanc i negre.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; càmera: Joseph LaSelle; muntador: Daniel Mandell; muntatge musical: Richard Carruth; muntador de so: Wayne Fury; so: Robert Martin; música: André Previn; decorats: Robert Luthardt; vestuari: Edward G. Boyle; direcció de diàlegs: Tom Miller; ajudant de direcció: Jack N. Reddish, Michael Glick.

Intèrprets: Jack Lemmon (Harry Hinkle), Walter Matthau (Willie Gingrich), Ron Rich (Luther Boom Boom Jackson), Cliff Osmond (Purkey), Judi West (Sandy Hinkle), Laurene Tuttle (Mutter Hinkle), Harry Holcombe (O'Brien), Les Tremayne (Thompson), Lauren Gilbert

(Kincaid), Marge Redmond (Charlotte Gingrich), Noam Pitlik (Max), Harry Davis (Dr. Krugman), Ann Shoemaker (germana Verónica).

United Artists. 125 min.

The private life of Sherlock Holmes (La vida privada de Sherlock Holmes), 1970, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en els personatges de la novel·la de sir Arthur Conan Doyle; càmera: Christopher Challis; direcció de càmera: Frederick Cooper; muntador: Ernest Walter; muntador de so: Roy Baker; so: J. W. N. Daniel, Dudley Messenger, Gordon K. MacCallum; disseny de producció: Alexander Trauner; decorats: Tony Inglis; vestuari: Harry Cordwell, Terry Parr, Vernon Dixon; direcció construccions: Leon Davis; ajudant de direcció: Tom Pevsner.

Intèrprets: Robert Stephens (Sherlock Holmes), (doble per les escenes de violí: Erich Gruenberg), Colin Blakely (Dr. John H. Watson), Irene Handl (Mrs Hudson), Stanley Holloway (primer enterrador), Catherine Lacey (dona vella), Christopher Lee (Mycroft Holmes), Genevieve Page (Gabrielle Valadon, alias Ilse von Hofmannsthal), Clive Revill (Rogozhin), Tamara Toumanova (Petrova), Mollie Maureen (reina Victòria), Peter Madden (Von Tirpitz), Michael Balfour (conductor del cotxe de punt), James Copeland (guia del castell).

Avanti! (¿Qué ocurrió entre mi padre y tu madre?), 1972, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en l'obra de teatre del mateix títol de Samuel Taylor; assessor diàlegs: Luciano Vincenzoni; càmera: Luigi Kuveiller; muntador: Ralph E. Winters; ajudant de muntatge: Claudio Cutry, Bobbie Shapiro; muntatge musical: George Brand; muntador de so: Frank Warner; so: Basil Fenton-Smith; mesclador de so: William Varney; arranjaments musicals: Carlo Rustichelli; decorats: Ferdinando Scarfiotti; vestuari: Nedo Azzini; direcció diàlegs: Raffaele Mottola; ajudant de direcció: Rinaldo Ricci.

Interprets: Jack Lemmon (Wendell Armbruster), Juliet Mills

(Pamela Piggott), Clive Revill (Carlo Carlucci), Edward Andrews (J.J. Blodgett), Gianfranco Barra (Bruno), Franco Angrisano (Arnoldo Trotta), Pippo Franco (Matarazzo), Franco Acampora (Armando Trotta), Giselda Castrini (Anna).

United Artists. 144 min.

The front page (Primera plana), 1974, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en l'obra de teatre del mateix títol de Ben Hecht, Charles MacArthur; càmera: Jordan S. Cronenweth; muntador: Ralph E. Winters; so: Robert Martin, Robert Hoyt; decorats: Henry Bumstead, Henry Larreg; vestuari: James W. Payne; director segon equip: Carey Loftin; ajudant de direcció: Howard G. Kazanjian, Charles E. Dismukes, Jack Saunders.

Intèrprets: Jack Lemmon (Hildy Johnson), Walter Matthau (Walter Burns), Carol Burnett (Mollie Malloy), Susan Sarandon (Peggy Grant), Vincent Gardenia (xèrif Peter B. Hartman), David Wayne (Bensinger), Allen Garfield (Krugler), Austin Pendleton (Earl Williams), Charles Durning (Murphy), Herbert Edelman (Schwartz), Martin Gabel (Dr. Eggelhofer), Harold Gould (batle).

Universal Films. 105 min.

Fedora, 1978, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en la novel·la breu de

Thomas Tryon del llibre *Crowned Heads*; càmera:

Gerry Fisher; projeccions retrospectives: Theo Nischwitz; muntador: Frederic Steinkamp, Stefan Arnsten; ajudant de muntatge:

William Steinkamp, Renée

Vial; muntatge musical: George

Korngold; muntador de so: Gordon

Daniel, Carl

Mahakian; so: David Hildyard;

mesclador de so: Robert Litt; música:

Miklós Rózsa; disseny de producció:

Alexander Trauner; decorats:

Robert André;

vestuari: Charles Nerangel; direcció diàlegs: Chloë Amateau; ajudant de direcció:

Wieland Liebske, Stavros Kaplanidis, Jean-Patrick Constantini, Don

French.

Intèrprets: William Holden (Barry Detweiler), Marthe Keller

("Fedora" alias Antonia Sobryanski), Hildegard Knef (comtessa Sobryanski), José Ferrer (Dr. Vando), Frances Sternhagen (miss Balfour), Mario Adorf (director d'hotel), Stephen Collins (Barry Detweiler als 25 anys), Henry Fonda (Henry Fonda, president de la "Academy of Motion Picture Arts and Sciences"), Michael York (Michael York), Hans Jaray (comte Sobryanski), Gottfried John (Kritos), Arlene Francis (locutora de televisió), Jacques Maury (mestre de cerimònies), Cristine Mueller (Antònia, de nina), Ellen Schwiers (infermera), Ferdy Mayne (director de la pel·lícula *Leda and the Swan*), Peter Capell (director de la pel·lícula *The last waltz*).

CS Cinema Service International, 113 min.

CS Cinema Service International, 113 min.

Buddy, Buddy (Aquí un amigo), 1981, color.

Director: Billy Wilder; guió: Billy Wilder, I. A. L. Diamond; basat en l'obra de Francis Weber *L'Emmerdeur*; càmera: Harry Stradling jr.; música: Lalo Schiffrin; vestuari: Dal A. Lamino.

Intèrprets: Jack Lemmon (Victor Glooney), Walter Matthau (Trabucco), Paula Prentis (Celia Glooney), Klaus Kinski (Dr. Zuckerbrot), Dana Elcar (capità Hubris), Miles Chaplin, Michael Ensign, Joan Shwalce, Fil Formicula, C. J. Hunt, Bette Raya, Ronnie Sperling.

MGM. 96 min. ■